

SPRÁVNÝ POSTUP PRÁCE S NOTIFIKACEMI A UDRŽOVÁNÍ DATOVÉHO KMENE NAVÁZANÉHO NA ROB

Název dokumentu:	Správný postup práce s notifikacemi a udržování datového kmene navázaného na ROB	Verze:	02
Autor:	Kolektiv autorů	Datum aktualizace:	1. 7. 2021
Účel:	Nastítnit správný postup při příjmu a zpracování notifikací z ROB	Počet stran:	11

1. Obsah

Motivace využití Základních registrů.....	3
1. Účel dokumentu	4
2. Jak správně udržovat datový kmen navázaný na ROB	5
2.1 Ztotožnění fyzické osoby.....	5
3.1 Práce s notifikacemi vůči ROB.....	6
3.1.1 Přihlášení k notifikacím ROB	6
3.1.2 Pravidelné čtení notifikací a udržování datového kmene navázaného na ROB..	7
3.1.3 Odhlášení z notifikací ROB	9
3.1.4 Pravidelná distribuce změn	9
3. Časté chyby provádění notifikace v rámci aktualizace datového kmene navázaného na ROB.....	10
4. Zkratky	11

Motivace využití Základních registrů

Základní registry (dále jen „ZR“) jsou specifickým typem informačních systémů veřejné správy fungujících na základě zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech. Neslouží k přímé podpoře konkrétní agendy, nýbrž k dodávání garantovaných údajů subjektům, které mají právo údaje využívat. Aby se základní registry odlišily od ostatních informačních systémů veřejné správy sloužících k přímé podpoře konkrétních agend, označuje zákon o základních registrech tyto ostatní informační systémy veřejné správy pojmem agendové informační systémy (dále jen „AIS“).

Využívání údajů ze základních registrů

Využívání údajů ze základních registrů je možné tehdy, jestliže má k využívání konkrétních údajů ze základních registrů příslušný subjekt, typicky orgán veřejné moci, zákonné zmocnění. Využívání údajů ze základních registrů je spojeno s výhodami pro subjekt i občana.

Informování orgánů o změnách

V základních registrech jsou vedeny základní údaje, které jsou zároveň obsaženy v mnoha AIS. Např. u základního registru obyvatel (dále jen „ROB“), resp. základního registru osob (dále jen „ROS“), se jedná zejména o jméno, název (obchodní firmu), datum narození, identifikační číslo osoby.

Pokud je některý z údajů v základních registrech změněn a správci AIS tyto údaje vedou ve svých AIS a jsou oprávněni čerpat tyto údaje ze základních registrů, jsou automaticky informováni (notifikováni) o tom, že došlo ke změně těchto údajů. Např. v případě osoby, u níž dojde ke změně adresy místa trvalého pobytu a která je vlastníkem nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a zároveň společníkem ve společnosti s ručením omezeným, budou správci příslušných AIS, zde katastru nemovitostí a obchodního rejstříku, automaticky notifikováni. Zde pro úplnost dodáváme, že uvedený mechanismus funguje i mezi základními registry navzájem, v uvedeném případě dojde též k notifikaci do základního registru osob a do základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí (dále jen „RÚIAN“). Nejvhodnějším provedením popsaného propojení je tzv. referenční vazba, kdy je údaj veden v příslušném AIS (nebo v jiném ZR) technicky nikoliv jako doslovný zápis údaje, nýbrž jako odkaz, který zobrazuje údaj vedený v příslušném zdrojovém základním registru. K jeho změně tak dochází zcela automaticky.

Výhody pro fyzické a právnické osoby

Využívání údajů ze základních registrů představuje též výhody pro fyzické a právnické osoby, o nichž jsou údaje v základních registrech vedeny. Výše popsané změnové mechanismy mají za následek, že tyto osoby již nemusejí dokládat správcům jednotlivých AIS změnu údajů vztahujících se k této osobě. Osoba z příkladu v předchozí části by musela sama informovat zvlášť katastr nemovitostí a zvlášť obchodní rejstřík o tom, že její adresa místa trvalého

pobytu byla změněna, tuto změnu doložit a zajistit její zápis do každého z těchto AIS. Výše popsaný mechanismus tuto povinnost odstraňuje – vše je provedeno automaticky.

Mechanismus základních registrů umožňuje osobám, o nichž jsou v základních registrech vedeny údaje, obstarat si výpis aktuálních údajů a též výpis o tom, kdy a kým byly jejich údaje ze základních registrů využívány. Výpis aktuálních údajů si může obstarat též orgán veřejné moci, je-li k tomu zákonem zmocněn. Je-li osoba držitelem datové schránky, je jejím prostřednictvím pravidelně automaticky informována o využívání jejích údajů ze základních registrů a vždy je též automaticky informována o změně údajů, které jsou o ní v základních registrech vedeny. Uvedené mechanismy přispívají ke zvýšení transparentnosti fungování veřejné správy, zbavují osoby i orgány veřejné moci administrativní zátěže a v neposlední řadě vhodně reflektují povinnosti plynoucí z ochrany osobních údajů, zejména povinnosti zakotvené nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 2016/679, obecným nařízením o ochraně osobních údajů (nařízení GDPR).

Právní záruky

Údaje obsažené v informačních systémech veřejné správy nejsou samy o sobě vybaveny právní garancí správnosti jejich obsahu. Některé informační systémy veřejné správy sice obsahují záruky podobné garanci správnosti, např. zásadu materiální publicity podle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, resp. zásadu ochrany dobré víry ve správnost zápisu, kterou je podle příslušných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, nadán katastr nemovitostí, nicméně o výslovnou garanci správnosti obsahu se ani zde nejedná.

Správnost tzv. referenčních údajů v základních registrech je naproti tomu výslovně garantována, a to prostřednictvím § 4 odst. 4 zákona o základních registrech. Zásady ochrany dobré víry ve správnost referenčních údajů jsou dále ochráněny prostřednictvím § 4 odst. 6 a 7 zákona o základních registrech. Správnost referenčních údajů tak není třeba ověřovat a není dáno oprávnění požadovat po osobách doložení těchto údajů, jak je výslovně stanoveno § 5 zákona o základních registrech.

Orgány veřejné moci tak mají jistotu, že referenční údaje, které ze základních registrů využívají, jsou správné, a zároveň nezatěžují sebe ani osoby administrativou spojenou s dokládáním těchto údajů, což je nepochybně výhodné.

1. Účel dokumentu

Účelem tohoto dokumentu je poskytnout implementátorům AIS základní a ucelený postup zpracování notifikací ROB a dále vhodný postup, který má AIS používat při údržbě svého datového fondu navázaného na ROB prostřednictvím notifikací základních registrů.

Další informace ohledně postupu zpracování a příjmu notifikací, jsou taktéž popsány v dokumentu „Podmínky pro připojení AIS do ISZR“, který je dostupný na [webu Správy základních registrů](#).

Konkrétní popis jednotlivých uváděných služeb je dostupný na webu Správy základních registrů zde: <http://www.szrcr.cz/vyvojari/podrobny-popis-egon-sluzeb-zakladnich-registru>

2. Jak správně udržovat datový kmen navázaný na ROB

Každý AIS, který eviduje fyzické osoby, může individuálně konfigurovat systém notifikací ze základních registrů pro svoje účely. AIS může nastavit, zda má být při změně referenčních údajů vedených v ROB u osoby vedené i v AIS notifikován o změně údajů této osoby (viz kapitola [3.1 Práce s notifikacemi vůči ROB](#)).

2.1 Ztotožnění fyzické osoby

Pro správné fungování notifikací, je nutné nejdříve ztotožnit fyzickou osobu vůči ROB a prostřednictvím tohoto ztotožnění získat do svého informačního systému agendový identifikátor fyzické osoby (dále jen „AIFO“) pro kombinaci AIS/Agenda. Východiskem pro tento proces je, že AIS nezná AIFO občana.

Popis procesu

AIS volá službu *robCtiPodleUdaju*:

- Při zpracování v systému základních registrů je prováděno „přesné“ hledání. Nelze použít žádné zástupné znaky. Použití diakritiky je definováno parametrem služby s výchozí hodnotou definovanou v XSD (včetně diakritiky).
- Pokud nemají vstupní parametry dostatečnou selektivitu (podmínkám vyhovuje více než právě jeden záznam), služba vrací varování a je nezbytné zadat další parametry.
- Je třeba použít definované minimální kombinace vstupních údajů, viz tabulka „Přehled minimálních kombinací povinných parametrů dotazu“.
- Služba v případě nalezení shody vrací záznam maximálně jednoho občana v definované struktuře podle požadovaných údajů včetně AIFO.

Na vstupu vyžaduje služba použití minimální kombinace údajů, kterou lze doplnit o ostatní údaje osoby.

Přehled minimálních kombinací povinných parametrů dotazu

Název parametru	RegTypy	I.	II.	III.	IV.	V.
příjmení	Prijmeni	x	x	x		
jméno	Jmeno	x	x	x		
adresa pobytu	AdresaPobytu	x				
datum narození	DatumNarozeni		x			
datum úmrtí	DatumUmrsti			x		

číslo id dokladu	Doklad				X	
druh dokladu	Doklad				X	
datová schránka	DatovaSchranka					X
Přehled možných doplňkových parametrů dotazu:						
Název parametru	RegTypy	I.	II.	III.	IV.	V.
místo narození	MistoNarozeni	X	X	X		
místo úmrtí	MistoUmrsti	X	X	X		
státní občanství	Obcanstvi	X	X	X		
datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o úmrtí	DatumPravniMociUmrsti	X	X	X		

Využití eGON služby

Služba	Popis
<i>E05 robCtiPodleUdaju</i>	Služba zprostředkuje čtení referenčních údajů z ROB na základě vyhledání fyzické osoby podle kombinace údajů. Dotaz je omezen jen na ty údaje, které jsou vedeny přímo v ROB (adresa musí být zadána formou referenčního odkazu do RUIAN).

3.1 Práce s notifikacemi vůči ROB

Při přidělení AIFO pro konkrétní AIS je automatická notifikace vypnuta. Pokud AIS nemá notifikace nastaveny, neobdrží automaticky změnu ve výsledku volání služby *robCtiZmeny*.

3.1.1 Přihlášení k notifikacím ROB

Systém notifikací ROB je v okamžiku přidělení každého jednotlivého AIFO pro AIS ve výchozím stavu vypnutý. Aby byl AIS při změně referenčních údajů o osobě notifikován, musí explicitně notifikace pro konkrétní osobu povolit.

Povolení příjmu notifikací může AIS provést kdykoliv. Z procesního hlediska, pokud má AIS o tyto notifikace zájem, se jako nejvhodnější okamžik pro přihlášení k notifikacím jeví navázání této akce na proces ztotožnění osoby v ROB. Tento proces je popsán v kapitole [2.1 Ztotožnění fyzické osoby](#). Následně AIS volá eGON službu *orgPrihlasAIFO* s parametrem AIFO. V případě pochybností o stavu nastavení může AIS volání služby kdykoliv opakovat.

Popis procesu

- AIS volá eGON službu *orgPrihlasAIFO* s parametrem AIFO.

Využití eGON služby

Služba	Popis
<i>E45</i> <i>orgPrihlasAIFO</i>	Služba provede zaevidování AIFO k notifikaci změn v ROB pro volající AIS / agendu.

3.1.2 Pravidelné čtení notifikací a udržování datového kmene navázaného na ROB

Čtení notifikací je založeno na volání služby *robCtiZmeny*. Jde o proces, který musí iniciovat AIS. AIS může tento proces provádět buď automaticky – **jde o doporučený způsob**, postup a časování je popsán v kapitole [3.1.4 Pravidelná distribuce změn](#), nebo jej AIS může provádět ručně či automaticky v jiném časování. Počet změn vydaných v rámci volání služby je jednak omezen interním parametrem registru, jednak může být omezen parametrem služby.

Vzhledem k filtrování AIFO v ORG podle přihlášení k notifikacím, může AIS obdržet i menší než specifikovaný maximální počet záznamů. Pokud služba vrací varování s textem „PREKROCEN_POCET“ je vhodné opakovat volání služby *robCtiZmeny* s identifikátorem poslední změny z předchozího volání zvýšené o jedna.

Notifikace je možné číst s parametrem *od*, definovaným pomocí datumu a času, nebo pomocí identifikátoru změny. Je jednoznačně doporučeno číst změny pomocí identifikátoru změny.

Čtení změn ROB je nutné zahájit nejprve čtením změn ORG. Výsledkem jsou AIFO, která kdy byla pro daný AIS vydána, a u kterých došlo k definované změně AIFO. AIS musí tato AIFO zpracovat a neplatná AIFO nahradit novými. Dále je vhodné stará AIFO odhlásit z procesu notifikace ROB (detaily v kapitole [3.1.3 Odhlášení z procesu notifikací](#)) a nová AIFO k notifikaci z ROB v ORG přihlásit. ORG rovněž v notifikaci ROB vrací i zrušená AIFO. Jde zejména o osoby zaniklé zrušením ZIFO, sloučením více osob do jedné identity nebo naopak rozdělení. Při následném pokusu o aktualizaci údajů z ROB může dojít u těchto AIFO k navrácení chyby NEEEXISTUJÍCÍ AIFO.

Možné způsoby řešení situace neexistující AIFO:

- Před spuštěním *robCtiZmeny* se informovat o změnách AIFO prostřednictvím *orgCtiZmenyAIFO*. AIFO se zrušeným ZIFO nezařazovat do seznamu pro hromadné čtení.
- Nebo při obdržení chyby NEEEXISTUJÍCÍ AIFO zjistit příčinu pomocí *orgZkontrolujAIFO* tak, že se zkontrolují všechna AIFO v odmítnuté skupině AIFO a AIFO se zneplatněným ZIFO se ze skupiny vyřadí.
- Pro zjištění následníků AIFO lze použít *orgRodokmenAIFO*, nebo provést ručně opětovné ztotožnění osoby z ROB.

Popis procesu

- AIS volá eGON službu *robCtiZmeny*. Uvádí počáteční datum nebo identifikátor změny (preferováno), od kterého požaduje údaje poskytnout a typy údajů, pro které chce získat seznam změn (typicky tedy všechny údaje, na které má AIS oprávnění ke čtení, i když může chtít pouze vybrané). Doporučuje se tento seznam vyplnit, neponechávat na ISZR doplnění seznamu údajů z registru práv a povinností.
- ISZR vrací seznam AIFO přihlášených k notifikacím pro daný AIS, u nichž došlo v zadaném časovém intervalu ke změně některého požadovaného údaje. Tento seznam je omezen na maximální počet definovaný vnitřním parametrem registru.
- Pokud AIS detekuje ve výsledku volání služby *robCtiZmeny*, že nebyl vydán celý seznam (pozná se podle příznaku *PREKROCEN_POCET*), musí opakovaně i několikrát provést volání *robCtiZmeny* s parametrem posledního vydaného identifikátoru změny. Dílčí předaný seznam může být i prázdný, to znamená, že ze vstupního souboru z ROB žádné AIFO_{AIS} nevyhovělo v ORG podmínce pro zařazení do notifikace.
- AIS v časovém intervalu volá opakovaně eGON službu *robCtiZmeny*, kde uvádí požadovaný identifikátor změny, nikoliv počáteční datum.
- AIS si sestaví seznam AIFO, který z notifikací získal (jedno AIFO se může do notifikací vydat vícekrát, pokud došlo v intervalu k více změnám – nemá jej ale cenu vícekrát číst, protože ROB neobsahuje historická data a tedy se vrátí vždy pouze aktuální údaje).
- AIS pro získání seznam volá eGON službu *robCtiHromadneAIFO*. Výstup této služby je omezen interním parametrem na maximální počet záznamů. AIS tedy v případě, že je počet získaných AIFO větší než definovaný parametr, musí zajistit rozložení všech získaných AIFO do více skupin a pro každou skupinu volat samostatně službu *robCtiHromadneAIFO*.

Upozornění: pokud AIS zpracovává notifikace mimo doporučený časový rámeček, mají tyto procesy v ISZR nastavenou nižší prioritu pro zpracování než v případě použití doporučeného postupu. Časový rámeček je uveden v kapitole [3.1.4 Pravidelná distribuce změn](#).

Využití eGON služby

Služba	Popis
E78 <i>orgCtiZmenyAIFO</i>	Služba, společně se službou E75 <i>orgCtiDavkuAifo</i> , umožňuje získat informace o změnách v AIFO v rámci dané agendy a AIS. Změnami AIFO se rozumí jejich nahrazení v důsledku rozdělení či sloučení osob nebo kompromitace AIS.

<i>E71</i> <i>orgZkontrolujAIFO</i>	Služba provádí kontrolu, zda je AIFO aktuální, nebo ne.
<i>E77</i> <i>orgRodokmenAIFO</i>	Služba provede k danému (i neplatnému) AIFO vyhledání všech AIFO, které jsou v ORG zapsána jako možní předchůdci a následníci. Slouží správci agend pro řešení případů změn identity.
<i>E07</i> <i>robCtiZmeny</i>	Služba vydá seznam přihlášených AIFO, ve kterých došlo ke změně referenčních údajů požadovaného typu od okamžiku definovaného časovým údajem nebo identifikátorem změny uvedeným ve vstupním parametru služby.
<i>E08</i> <i>robCtiHromadneAIFO</i>	Služba vydává požadované údaje osob z ROB ve formě opakované struktury požadovaných dat podle předaného seznamu AIFO. Služba skládá údaje ze základních registrů ROB a RUIAN.

3.1.3 Odhlášení z notifikací ROB

V případě, že má AIS registrované AIFO pro příjem notifikací z ROB a již dále nechce změny k danému AIFO evidované v základních registrech notifikovat (například osoba z nějakého důvodu není v působnosti daného AIS), může AIS odhlásit AIFO ze systému notifikací.

Odhlášení příjmu notifikací k danému AIFO může AIS provést kdykoliv. Pokud je osoba vyřazena z evidence agendy v rámci AIS, pak je AIS povinen odhlásit osobu (a její AIFO) ze systému notifikací.

Popis procesu

- AIS volá eGON službu *orgOdhlasAIFO* s parametrem AIFO.

Využití eGON služby

Služba	Popis
<i>E46</i> <i>orgOdhlasAIFO</i>	Služba provede odhlášení AIFO od notifikace změn v ROB pro volající AIS / agendu.

3.1.4 Pravidelná distribuce změn

Jde o proces, při kterém AIS získává pravidelné aktualizace ze systému ZR za účelem jejich synchronizace se svými lokálními daty. Proces musí AIS provádět pravidelně na denní bázi. Při jeho přerušení (například z důvodu chyby komunikace, odstávky AIS) musí AIS provést

synchronizaci, která zajistí, že bude moci v tomto procesu založeném na denní bázi pokračovat.

Z důvodu snížení zátěže ZR doporučujeme nastavit službu E07 *robCtiZmeny* v synchronním režimu (žadatel jako odpověď obdrží ve výsledku volání přímo data obsahující výsledek tohoto dotazu). Službu pak můžete volat vícekrát za den např. každé 2 hod. Potom počet změn od posledního volání většinou nepřekročí limitní hodnotu v ROB, vrátí se Vám všechny změny v odpovědi na jedno volání a nebude nutno volání opakovat (převážně se vyvarujete varování `PREKROCEN_PO CET`)

V jednotlivých krocích procesu v ideálním případě použije AIS u všech služeb jako rozsah pro omezení data aktualizací předešlý kalendářní den.

Pokud AIS nepoužije pro omezení čtení změn předešlý kalendářní den, bude operace provedena, nebude ovšem optimalizována a bude potenciálně trvat déle.

3. Časté chyby provádění notifikace v rámci aktualizace datového kmene navázaného na ROB

Při využívání notifikačního systému ROB se často vyskytují tyto chyby:

- 1) AIS v časovém intervalu volá opakovaně eGON službu *robCtiZmeny*, kde uvádí požadované počáteční datum podstatně menší než předešlý kalendářní den. Trestuhodné jsou však případy, kdy AIS čte změny od data spuštění registrů a to opakovaně!
- 2) Dalším velkým neduhem je čtení AIFO *robCtiHromadneAIFO* bez předcházejícího volání služby *robCtiZmeny* a to i několikrát denně (je třeba si uvědomit, že každé čtení údajů se zaznamená do logů ROB a dotyčný subjekt údajů může bezdůvodně čtení osobních údajů z ROB rozporovat).
- 3) Menším neduhem je, když AIS nečte notifikace hromadně službou *robCtiHromadneAifo*, ale volá na každé jednotlivé AIFO službu *robCtiAifo*. Tím zbytečně zatěžuje systém vyšším počtem požadavků, navíc s prioritní službou kategorie S1. Většinou se to děje v případech, kdy službu *robCtiHromadneAifo* nemá vůbec implementovanou.

4. Zkratky

AIS – Agendový informační systém

AIFO – Agendový identifikátor fyzické osoby

ZIFO – Zdrojový identifikátor fyzické osoby

ORG – Převodník AIFO

ZR – Základní registry

ROB – Registr obyvatel

ROS – Registr osob

RUIAN – Registr územní identifikace adres a nemovitostí

RPP – Registr práv a povinností

ISZR – Informační systém základních registrů